

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa Gminy R.

przeciwko P. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 6 czerwca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Gmina R. w pozwie skierowanym przeciwko J. L. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej umowy o podział majątku wspólnego z oświadczeniem o ustanowieniu służebności osobistej, służebności gruntowej i użytkowania z dnia 9 sierpnia 2011 r. zawartej przed notariuszem S. P. w kancelarii notarialnej w T. przy ul. S., Rep. A. nr (...) pomiędzy L. B. W. L. a

pozwany P. J. L. , dotyczącej nieruchomości szczegółowo opisanych w pozwie, zawartej z pokrzywdzeniem strony powodowej - Gminy R., której przysługuje wierzytelność w wysokości 770080,77 zł, ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z dnia 16 listopada 2015 r., sygn. akt II K (...) w brzemieniu nadanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt II AKa (...).

Wyrokiem z dnia 18 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w R. uwzględnił powództwo.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej pozwany jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W jego ocenie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: 1. czy domniemanie przewidziane w art. 527 § 3 k.c. ma zastosowanie w sytuacji gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową w warunkach przewidzianych w art. 530 k.c.; 2. czy dokonanie czynności prawnej w warunkach przewidzianych w art. 530 k.c. powoduje, że to na wierzycielu ciąży obowiązek udowodnienia rzeczywistej wiedzy osoby trzeciej o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarżący potraktował zamiennie dwie powołane przesłanki przedsądu, do czego nie ma podstaw, szczególnie w sytuacji, gdy istnienie przesłanki przewidzianej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. zostało uzasadnione rozbieżnościami w orzecznictwie. Skoro bowiem na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to znaczy, że zajął on już stanowisko w tej

kwestii i to nie jeden raz. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16, niepubl.).

Jedynie na marginesie należy wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że z zestawienia art. 530 k.c. z art. 6 k.c. wynika, iż ciężar dowodu, że osoba trzecia odpłatnie uzyskała korzyść majątkową, spoczywa na osobie trzeciej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., V CK 559/04, niepubl.). Przepisu art. 527 § 3 k.c. nie stosuje się, gdy osoba trzecia uzyskała odpłatnie korzyść majątkową w warunkach przewidzianych w art. 530 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 listopada 2011 r., II CSK 64/11, OSNC-ZD 2013, nr 1, poz. 5).

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.